

DE ONDERWIJSVISITATIE **Pediatrie en neonatologie**

Een onderzoek naar de kwaliteit van de bachelor-na-bacheloropleiding
Pediatrie en neonatologie van de Erasmushogeschool Brussel

www.vluhr.be/kwaliteitszorg

Brussel - maart 2015

vluhr

**DE ONDERWIJSVISITATIE
PEDIATRIE EN NEONATOLOGIE**

Een gedrukte versie van dit rapport kan tegen betaling bekomen worden bij de Cel Kwaliteitszorg.

Ravensteingalerij 27
1000 Brussel
T +32 (0)2 792 55 00
F +32(0)2 211 41 99

Het rapport is elektronisch beschikbaar op www.vluhr.be/kwaliteitszorg

Wettelijk depot: D/2015/12.784/7

VOORWOORD VAN DE VOORZITTER VAN HET BESTUURSCOMITÉ KWALITEITSZORG

Voor u ligt het rapport van de visitatiecommissie Pediatrie en neonatologie. Deze visitatiecommissie brengt met dit rapport verslag uit over haar evaluatie van de opleiding Pediatrie en neonatologie aan de Erasmus-hogeschool Brussel. Daarbij geeft zij toelichting bij de oordelen en aanbevelingen die resulteren uit het kwaliteitsonderzoek dat zij heeft verricht bij de bezochte opleidingen. Dit initiatief kadert in de opdracht van de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR) betreffende de externe kwaliteitszorg in het Vlaamse hoger onderwijs.

Het visitatierapport is in de eerste plaats bedoeld voor de betrokken opleiding. Daarnaast wil het rapport aan de maatschappij objectieve informatie verschaffen over de kwaliteit van de geëvalueerde opleiding. Daarom is het visitatierapport ook op de webstek van de VLUHR publiek gemaakt.

Dit visitatierapport geeft een momentopname weer van de betrokken opleiding en vertegenwoordigt daarmee slechts één fase in het proces van blijvende zorg voor onderwijskwaliteit. Immers, al na korte tijd kan de opleiding gewijzigd zijn, al dan niet als reactie op de oordelen en aanbevelingen van de visitatiecommissie.

Graag dank ik namens het Bestuurscomité Kwaliteitszorg van de VLUHR de voorzitter en de leden van de visitatiecommissie voor de bestede tijd alsook voor de deskundigheid waarmee zij hun opdracht hebben uitgevoerd. De visitatie was ook enkel mogelijk dankzij de inzet van velen die binnen de opleiding betrokken waren. Ook hen willen wij daarvoor onze erkentelijkheid betuigen.

Hopelijk ervaart de opleiding dit rapport als een kritische weerspiegeling van haar inspanningen en als een bijkomende stimulans om de kwaliteit van het onderwijs in haar opleiding te verbeteren.

Nik Heerens

Voorzitter Bestuurscomité Kwaliteitszorg

Voorwoord van de voorzitter van het Bestuurscomité Kwaliteitszorg	3
DEEL 1 ALGEMEEN DEEL	
De onderwijsvisitatie Pediatrie en neonatologie	9
DEEL 2 OPLEIDINGSRAPPORT EN SAMENVATTING	
Bachelor-na-bacheloropleiding Pediatrie en neonatologie – Erasmushogeschool Brussel	17
BIJLAGE	
Personalia van de leden van de visitatiecommissie	37

VERIFIEERBARE FEITEN¹

- Hoofdstuk I** Bezoekschema
- Hoofdstuk II** Lijst met de opleidingsspecifieke leerresultaten in relatie tot de gevalideerde domeinspecifieke leerresultaten opgesteld volgens de handleiding van de VLUHR, indien beschikbaar, en/of in relatie tot de Vlaamse Kwalificatiestructuur;
- Hoofdstuk III** Schematisch programmaoverzicht met vermelding van het aantal studiepunten per opleidingsonderdeel;
- Hoofdstuk IV** Omvang van het ingezette personeel in VTE, ingedeeld naar categorie van aanstelling;
- Hoofdstuk V** Instroomgegevens, doorstroomgegevens en totaal aantal studenten;
- Hoofdstuk VI** De studieduur tot het behalen van het diploma per instromende cohorte en de gemiddelde studieduur per afstuderende cohorte;
- Hoofdstuk VII** Overzicht van de belangrijkste activiteiten van de opleiding met betrekking tot internationalisering conform de visie van de opleiding, met minimaal de mobiliteit op basis van internationaal aanvaarde definities

¹ De verifieerbare feiten voor de visitatie Pediatrie en neonatologie zijn terug te vinden op www.vluhr.be/kwaliteitszorg

DEEL 1

Algemeen deel

De onderwijsvisitatie Pediatrie en neonatologie

1 INLEIDING

In dit rapport brengt de visitatiecommissie Pediatrie en neonatologie verslag uit van haar bevindingen over de bachelor-na-bacheloropleiding Pediatrie en neonatologie die zij in het najaar 2014, in opdracht van de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR), heeft bezocht.

Dit initiatief kadert, conform de decretale opdracht, in de werkzaamheden van de VLUHR met betrekking tot de organisatie en uitvoering van de externe beoordelingen van het onderwijs aan de Vlaamse universiteiten, hogescholen en andere ambtshalve geregistreerde instellingen.

2 DE BETROKKEN OPLEIDING

Ingevolge haar opdracht heeft de commissie van woensdag 12 november tot donderdag 13 november 2014 de opleiding Pediatrie en neonatologie van de Erasmushogeschool Brussel bezocht.

3 DE VISITATIECOMMISSIE

3.1 Samenstelling

De samenstelling van de visitatiecommissie Pediatrie en neonatologie werd bekrachtigd door de het Bestuurscomité Kwaliteitszorg van 20 juni en 15 juli 2014. De samenstelling van de visitatiecommissie kreeg op 5 augustus 2014 een positief advies van de NVAO. De commissie werd vervolgens door het Bestuurscomité Kwaliteitszorg van de VLUHR ingesteld bij besluit van 8 september 2014.

De visitatiecommissie heeft de volgende samenstelling:

- Voorzitter
 - **Mevrouw Els Mulder**, Opleidingsmanager Opleiding oefentherapie Cesar, Instituut voor Bewegingsstudies, Faculteit Gezondheidszorg, Hogeschool Utrecht.
- Domeindeskundige leden
 - **De heer Patrick Van de Voorde**, professor doctor aan UGent, medisch directeur bij het Dispatch Centrum FOD Gezondheid België, hoofdarts afdeling pediatrie-intensieve zorg aan het UZ Gent.
 - **Mevrouw Martine De Vriendt**, gewezen hoofdverpleegkundige Intensieve Zorg en medium Care Unit aan UZ Gent.
- Student-lid
 - **Mevrouw Elien Willems**, student bachelor-na-bacheloropleiding Intensieve zorgen en spoedgevallenzorg, (2013 – heden), aan de Hogeschool PXL – Departement Healthcare te Hasselt.

Ciska De Ruyver, stafmedewerker Kwaliteitszorg verbonden aan de Cel Kwaliteitszorg van Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad, trad op als projectbegeleider en secretaris van deze visitatie.

Voor korte curricula vitae van de commissieleden wordt verwezen naar bijlage 1.

3.2 Taakomschrijving

Van de visitatiecommissie wordt verwacht dat zij

- gemotiveerde en onderbouwde oordelen geeft over de opleiding aan de hand van het beoordelingskader.
- aanbevelingen formuleert om waar mogelijk te komen tot kwaliteitsverbetering, en
- wanneer van toepassing haar bevindingen over de verschillende opleidingen binnen eenzelfde cluster vergelijkenderwijs weergeeft.
- de bredere samenleving informeert over haar bevindingen.

3.3 Werkwijze

3.3.1 Voorbereiding

Ter voorbereiding van de visitatie werd aan de instelling gevraagd een zelf-evaluatierapport op te stellen. De Cel Kwaliteitszorg van de VLUHR heeft hiervoor een visitatieprotocol ter beschikking gesteld, waarin de verwachtingen ten aanzien van de inhoud van het zelf-evaluatierapport uitgebreid zijn beschreven. Het zelf-evaluatierapport volgt de opbouw van het accreditatiekader.

De commissie ontving het zelf-evaluatierapport enkele weken voor het eigenlijke bezoek, waardoor zij de gelegenheid kreeg dit document vooraf zorgvuldig te bestuderen en het bezoek grondig voor te bereiden. De commissieleden werden bovendien verzocht om elk een tweetal afstudeerwerken grondig door te nemen vooraleer het bezoek plaatsvond.

De commissie hield haar installatievergadering op 18 september 2014. Tijdens deze vergadering werden de commissieleden verder ingelicht over het visitatieproces en hebben zij zich concreet voorbereid op de af te leggen bezoeken. Bijzondere aandacht is besteed aan een eenduidige toepassing van het beoordelingskader en het visitatieprotocol. Verder werd het programma van het bezoek opgesteld (zie bijlage 2) en werd een eerste bespreking gewijd aan het zelf-evaluatierapport.

3.3.2 Bezoek aan de instelling

Tijdens het in situ bezoek aan de instelling heeft de commissie gesprekken kunnen voeren met de verschillende betrokkenen bij de opleidingen. Het bezoekschema voorzag gesprekken met de opleidingsverantwoordelijken, de studenten, de docenten, de alumni, het werkveld en de opleidingsgebonden ondersteuners. De gesprekken die de commissie heeft gevoerd,

waren openhartig en verhelderend en vormden een goede aanvulling bij de lectuur van het zelfevaluatierapport.

Daarnaast werd een bezoek aan de faciliteiten ingepland. Ten slotte was er een spreekuur waarop de commissie bijkomend leden van de opleiding kon uitnodigen of waarop personen op een vertrouwelijke wijze door de commissie konden worden gehoord.

Ook werd aan de instelling gevraagd – als een derde bron van informatie – om een aantal documenten ter inzage te leggen ten behoeve van de commissie. Tijdens het bezoek is voldoende tijd uitgetrokken om de commissie de gelegenheid te geven om deze documenten te bestuderen. De documenten die ter inzage van de commissie werden gelegd, waren: verslagen van overleg in relevante commissies/organen, een representatieve selectie van handboeken/studiemateriaal, indicaties van de competenties van het personeel en de toets- en evaluatieopgaven waarvan de commissie heeft aangegeven dat zij die tijdens het bezoek wenst in te kijken. Daar waar de commissie het noodzakelijk achtte heeft zij bijkomende informatie opgevraagd tijdens het bezoek om haar oordeel goed te kunnen onderbouwen.

Aan het einde van het bezoek werden, na intern beraad van de commissie, de voorlopige bevindingen mondeling aan de gevisiteerde opleiding meegedeeld.

3.3.3 Rapportering

Als laatste stap in het visitatieproces heeft de visitatiecommissie per generieke kwaliteitswaarborg haar bevindingen, overwegingen, het oordeel en verbeter suggesties geformuleerd. Een overzicht van de verbeter suggesties die de commissie doet ten aanzien van de opleiding is achteraan bij het rapport opgenomen.

De opleidingsverantwoordelijke van de betrokken opleiding werd in de gelegenheid gesteld om op het concept van het rapport te reageren alvorens de tekst ervan definitief werd vastgelegd.

DEEL 2

Opleidingsrapport

ERASMUSHOGESCHOOL BRUSSEL

Bachelor-na-bacheloropleiding Pediatrie en neonatologie

SAMENVATTING

Bachelor-na-bacheloropleiding Pediatrie en neonatologie- Erasmushogeschool Brussel

Op woensdag 12 november en donderdag 13 november 2014 werd de opleiding Pediatrie en neonatologie van de Erasmushogeschool Brussel, in het kader van een onderwijsvisitatie op haar kwaliteit geëvalueerd door een commissie van onafhankelijke experts. In deze samenvatting, die een momentopname weergeeft, worden de belangrijkste bevindingen van de commissie opgelijst.

Profilering

De bachelor-na-bacheloropleiding Pediatrie en neonatologie situeert zich binnen het departement Gezondheidszorg en Landschaps- en Tuinarchitectuur van de Erasmushogeschool Brussel (EhB). De opleiding wordt georganiseerd op de Brussels Health Campus in Jette van de Universitaire Associatie Brussel. Het departement Gezondheidszorg van EhB, de faculteit Geneeskunde en farmacie van de VUB en het Universitair Ziekenhuis Brussel werken hiervoor samen.

De opleiding is een eenjarige studie van 60 studiepunten en richt zich zowel tot pas afgestudeerde verpleegkundigen als tot reeds werkzame verpleegkundigen. In het academiejaar 2012-2013 waren er in het totaal 8 studenten, in het academiejaar 2013-2014 11 studenten en in het academiejaar 2014-2015 8 studenten.

Programma

Op basis van de opleidings specifieke visie op pediatrie en neonatologie en het didactische concept heeft de opleiding een curriculum ontwikkeld met zes modules: 'Kinderverpleegkundige basiskennis en -vaardigheden', 'De kinderverpleegkundige als expert', 'De kinderverpleegkundige als educator', 'De kinderverpleegkundige als professional', 'De kinderverpleegkundige als beheerder' en een 'Verdiepingsmodule' als subspecialisatie namelijk 'Topics in de pediatrie', 'Kinderoncologie' of 'Neonatologie'. De opleiding heeft een didactisch concept met drie verschillende leeromgevingen: Deskundigheid, Bekwaamheid en Beroepsidentiteit. Door het gebruikte concept worden doelstellingen, werkvormen en evaluatievormen inzichtelijk gekoppeld en aangestuurd. Het programma voorziet vijf stages en studenten maken twee papers, twee werkstukken en een bachelorproef. Naast de internationaliseringsmogelijkheden is er ook een internationalisering@home programma. De opleiding hanteert een brede waaier aan werk- en leervormen, het cursusmateriaal is op maat en zowel voor studenten als docenten is er een kwalitatieve e-omgeving.

Beoordeling en toetsing

De organisatie en de communicatie over de examens zijn op orde, net als de feedback en de transparantie van de beoordeling en de toetsing.

Begeleiding en ondersteuning

De Brussels Health Campus vormt voor de opleiding een duidelijke meerwaarde doordat zij op het hoogtechnologisch Skillslab van de VUB kan beroep doen. Ook voor de ontwikkeling van de praktische kennis is voldoende materiaal beschikbaar in het Skillslab van de opleiding zelf. De studie- en trajectbegeleiding is regulier.

Slaagkansen en beroepsmogelijkheden

Het diplomarendement is met bijna 100% zeer hoog. Hiervoor is een verklaring te vinden in de kleine studentenaantallen en de bewuste keuze van studenten voor een verdiepende verpleegkundige opleiding waardoor zij zeer gemotiveerd en leergierig zijn. De afgestudeerden vinden vlot hun weg op de arbeidsmarkt, het merendeel vindt binnen de zes maanden na het afstuderen een baan in de gezondheidszorg, waarvan 73% binnen de pediatrie en/of neonatale context.

OPLEIDINGSRAPPORT

Bachelor-na-bacheloropleiding Pediatrie en neonatologie- Erasmushogeschool Brussel

Woord vooraf

Dit rapport behandelt de opleiding Pediatrie en neonatologie aan de Erasmushogeschool Brussel. De visitatiecommissie bezocht deze opleiding op 12 en 13 november 2014.

De visitatiecommissie beoordeelt de opleiding aan de hand van de drie generieke kwaliteitswaarborgen uit het VLUHR-beoordelingskader. Dit kader is afgestemd op de accreditatievereisten zoals gehanteerd door de NVAO. Voor elke generieke kwaliteitswaarborg geeft de commissie een gewogen en gemotiveerd oordeel op een vierpuntenschaal: onvoldoende, voldoende, goed of excellent. Bij de beoordeling van de generieke kwaliteitswaarborgen betekent het concept 'basiskwaliteit' dat de generieke kwaliteitswaarborg aanwezig is en de opleiding – of een opleidingsvariant – voldoet aan de kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een bachelor- of masteropleiding in het hoger onderwijs. De score voldoende wijst er op dat de opleiding voldoet aan de basiskwaliteit en een acceptabel niveau vertoont voor de generieke kwaliteitswaarborg. Indien de opleiding goed scoort dan overstijgt ze systematisch de basiskwaliteit voor de generieke kwaliteitswaarborg. Bij een score excellent steekt de opleiding ver uit boven de basiskwaliteit voor de generieke kwaliteitswaarborg en geldt ze hierbij als een (inter)nationaal voorbeeld. De score onvoldoende getuigt dan weer dat de generieke kwaliteitswaarborg onvoldoende aanwezig is.

De oordelen worden onderbouwd met feiten en analyses. De commissie heeft inzichtelijk gemaakt hoe zij tot haar oordeel is gekomen. De commissie geeft ook een eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding als geheel aan de hand van dezelfde vierpuntenschaal. De oordelen en aanbevelingen hebben betrekking op de opleiding met alle daaronder ressorterende varianten, tenzij anders vermeld.

De commissie beoordeelt de kwaliteit van de opleiding zoals zij die heeft vastgesteld op het moment van het visitatiebezoek. De commissie heeft zich bij haar oordeel gebaseerd op het zelfevaluatierapport en de informatie die voortkwam uit de gesprekken met de opleidingsverantwoordelijken, de lesgevers, de studenten, de alumni, vertegenwoordigers van het

werkveld en de verantwoordelijken op opleidingsniveau voor interne kwaliteitszorg, internationalisering en studiebegeleiding. De commissie heeft ook het studiemateriaal, de afstudeerwerken en de examenvragen bestudeerd. Tevens is door de commissie een bezoek gebracht aan de opleidings-specifieke faciliteiten, zoals de leslokalen, het skillslab en de bibliotheek.

Naast het oordeel formuleert de visitatiecommissie in het rapport aanbevelingen in het kader van het verbeterperspectief. Op die manier wenst de commissie bij te dragen aan de kwaliteitsverbetering van de opleiding. De aanbevelingen zijn opgenomen bij de respectieve generieke kwaliteitswaarborgen. Aan het eind van het rapport is een overzicht opgenomen van verbeter suggesties.

Situering van de opleiding

De bachelor-na-bacheloropleiding Pediatrie en neonatologie situeert zich binnen het departement Gezondheidszorg en Landschaps- en Tuinarchitectuur van de Erasmushogeschool Brussel (EhB). De opleiding wordt georganiseerd op de Brussels Health Campus in Jette van de Universitaire Associatie Brussel. Het departement Gezondheidszorg van EhB, de faculteit Geneeskunde en farmacie van de VUB en het Universitair Ziekenhuis Brussel werken hiervoor samen.

Om in te gaan op de behoefte van het werkveld aan gespecialiseerde verpleegkundigen in de pediatrie en neonatologie richt het departement Gezondheidszorg van de Erasmushogeschool, na een positieve toets nieuwe opleiding, vanaf het academiejaar 2012-2013 de bachelor-na-bacheloropleiding Pediatrie en neonatologie in. Tot 1 augustus 2015 kunnen verpleegkundigen die werken binnen afdelingen pediatrie en neonatologie via een postgraduaat van 150 studie-uren een bijzondere beroepstitel behalen. Het postgraduaat vormt momenteel een onderdeel van het programma van de bachelor-na-bacheloropleiding. Na de overgangsmaatregel kan men enkel als gespecialiseerde verpleegkundige in de pediatrie en de neonatologie aan de slag na het volgen van de bachelor-na-bacheloropleiding.

De opleiding is een eenjarige studie van 60 studiepunten en richt zich zowel tot pas afgestudeerde verpleegkundigen als tot reeds werkzame verpleegkundigen. In het academiejaar 2012-2013 waren er in het totaal 8 studenten, in het academiejaar 2013-2014 11 studenten en in het academiejaar 2014-2015 8 studenten. De opleiding heeft sinds haar ontstaan een stabiel aantal studenten.

Generieke kwaliteitswaarborg 1 – Beoogd eindniveau

De commissie beoordeelt het beoogd eindniveau van de opleiding Pediatrie en neonatologie als goed.

Uit het bezoek en de gesprekken blijkt dat de opleiding een duidelijke visie heeft op het beroep van verpleegkundige gespecialiseerd in de pediatrie en neonatologie. Deze verpleegkundige heeft volgens de opleiding een zeer ruim werkveld, waarbij zij zowel op een oncologie-afdeling als op een spoed-afdeling als op andere ziekenhuisafdelingen terecht kunnen komen. De opleiding meent dat naast het identificeren van verpleegkundige noden, ook het bieden van therapeutische interventies en persoonlijke zorg, het informeren, het adviseren en de belangenbehartiging van het volledige cliëntsysteem belangrijk zijn. De opleiding zet ook in op haar inbedding in Brussel als grootstad. Hierbij wordt vertrokken vanuit het uitgangspunt dat het kind centraal staat binnen de maatschappelijke en culturele context van het kind en zijn ouders. De Brusselse setting wordt gekenmerkt door een meertalige leeromgeving, een complexe zorgorganisatie en zeer heterogene bevolking. Studenten en afgestudeerden lieten weten dat de Brusselse hoofdstedelijke context een troef is, vooral door de bijzondere aandacht die hierdoor ontstaat voor multiculturele vaardigheden. De commissie vindt samen met de afgestudeerden dat de opleiding een goede visie en concept heeft uitgewerkt dat recht doet aan de noden van het werkveld en voor een vrij volledig beeld van het beoogde profiel zorgt. De afgestudeerden en de werkveldvertegenwoordigers lieten weten dat het beoogde niveau goed is voor gespecialiseerde verpleegkundigen.

Bij de opstart van de opleiding werkte de opleiding met 17 opleidings-specifieke leerresultaten (OLR) plus bijhorende gedragsindicatoren. In het voorjaar van 2014 werden deze leerresultaten didactisch verfijnd en geconcretiseerd tot 11 operationele leerresultaten en bijhorende gedragsindicatoren, die in het huidige academiejaar 2014-2015 gebruikt worden. In september 2014 werd een domeinspecifiek leerresultatenkader (DLR), opgesteld door de drie Vlaamse bachelor-na-bacheloropleidingen in de Pediatrische (en neonatale) gezondheidszorg, gevalideerd door NVAO. De opleidingscoördinator nam deel aan de werkgroep die de DLR opstelde. De opleiding maakte ondertussen een concordantiematrix op voor haar eigen OLR en het net gevalideerde DLR. Vermits het DLR op zich lieten wachten zal de opleiding nu verder nagaan of en hoe het OLR verder kan afgestemd worden op het nieuwe DLR. De commissie is onder de indruk van de continue zorg en aandacht voor de leerresultaten. Daarnaast zorgt

de voortdurende bijsturing en verfijning er voor dat een gedeeld beeld over de leerresultaten ontstaat bij alle betrokkenen. De studenten die de commissie sprak, waren onmiskenbaar vertrouwd met de visie en de OLR van de opleiding. Deze worden vermeld in de ECTS-fiches en grondig behandeld op de 'driedaagse' communicatie voor studenten in het begin van het academiejaar. De commissie vindt dit samen met de studenten een goede aanpak. De OLR worden daarnaast systematisch afgetoetst met het werkveld en de vertegenwoordigers van de stageplaatsen via de opleidingscommissie en de resonantievergadering. Ook in de stagementoren-opleiding worden de gebruikte leerresultaten en gedragsindicatoren en hoe deze worden bereikt en getoetst op de stage toegelicht. De commissie waardeert dat de opleiding blijvend inzet op de bekendmaking en bijsturing van de leerresultaten.

De aandacht voor de visie van het beroepenveld en de andere pediatrie-opleidingen is positief. Het beroepenveld is een actieve partner en er is afstemming met PNAE (Paediatric Nursing Associations of Europe). De commissie waardeert het goed gestructureerde en regelmatige overleg met de verschillende partners. Ontwikkelingen in het internationale werkveld en vakgebied komen onder andere binnen via de resonantieraad en de gastdocenten. Studenten kunnen een buitenlandse stage lopen en participeren in congressen. De opleiding is momenteel echter uitsluitend lokaal verankerd. De schaal van de opleiding en de sterk interne oriëntatie met de Brussels Health Campus houden daardoor ook een risico op isolatie in of kan mogelijk leiden tot verenging. De commissie zag bij de opleiding voldoende besef en initiatief om dit tegen te gaan. De commissie meent daarom dat verbreding van de invloedscirkel nog verdere aandacht behoeft en meent dat bijvoorbeeld inkomend gastdocentschap of verdere samenwerking met andere bachelor-na-bacheloropleidingen hiertoe kan bijdragen.

De commissie besluit voor deze generieke kwaliteitswaarborg een goed te geven omdat het profiel en het beoogde eindniveau van de opleiding doorlopend worden getoetst en gevalideerd door de input van verschillende stakeholders en zo afgestemd blijven op de noden van het werkveld en het vakgebied. De voortdurende aandacht en inzet vanuit het opleidingsteam zorgen voor continuïteit in het afstemmings- en bijstellingsproces van de leerresultaten. Het flexibel bijsturen is een sterk punt van de opleiding. De commissie waardeert dat de opleiding hierbij ook steeds duidelijke en onderbouwde keuzes maakt voor haar beoogd profiel en eindniveau.

Generieke kwaliteitswaarborg 2 - Onderwijsproces

De commissie beoordeelt het onderwijsproces van de opleiding Pediatrie en neonatologie als goed.

Op basis van de opleidings specifieke visie op pediatrie en neonatologie en het didactische concept is een curriculum ontwikkeld met zes modules. In module 1 'Kinderverpleegkundige basiskennis en –vaardigheden' wordt een brede theoretische en praktische basis gelegd om de rollen van de andere modules op op te bouwen en omvat opleidingsonderdelen zoals pathologie, fysiologie en psychologie. In module 2 'De kinderverpleegkundige als expert' worden verschillende zorgsettings en bijhorende aspecten zoals eerstelijnszorg en -preventie, het jeugdrecht, deontologische en culturele aspecten in de zorgverlening opgenomen. In module 3 'De kinderverpleegkundige als educator' wordt de educatieve en coachende rol van de verpleegkundige met patiënt en omgeving behandeld. In module 4 'De kinderverpleegkundige als professional' wordt de ontwikkeling tot en als professioneel verpleegkundige, aan de hand van een persoonlijk ontwikkelingsplan, evidence based practice en het gebruik van best practices behandeld. In module 5 'De kinderverpleegkundige als beheerder' wordt de rol van de pediatriesch verpleegkundige binnen het beleid van de instelling – in de brede zin van het woord behandeld. In module 6 'Verdiepingsmodule' kan de student een subspecialisatie kiezen binnen de pediatrische en neonatale zorg, namelijk 'Topics in de pediatrie', 'Kinderoncologie' en 'Neonatologie'. De commissie waardeert dat de opleiding met het aanbieden van deze keuzeverdiepingsmodules haar ambitie realiseert om de brede inzetbaarheid van haar afgestudeerden waar te maken. Uit het bezoek blijkt dat alle modules gelijkwaardig van niveau zijn en dat ze allen bij aanvang verdieping van kennis en vaardigheden bewerkstelligen. De commissie waardeert deze consistentie.

De commissie stelt vast dat de **samenhang** van het programma wordt gegarandeerd door het didactische concept. De opleiding ontwikkelde een didactisch concept waarbij drie verschillende leeromgevingen met ieder een eigen doel werden ontworpen: Deskundigheid, Bekwaamheid en Beroepsidentiteit. 'Deskundigheid' fungeert als de ondersteunende leeromgeving, 'Bekwaamheid' als de integrerende leeromgeving en 'Identiteit' als persoonsvormende leeromgeving. Door het gebruikte concept worden doelstellingen, werkvormen en evaluatievormen inzichtelijk gekoppeld en aangestuurd. Uit het gesprek met de studenten blijkt dat zij het programma als samenhangend ervaren. De commissie beoordeelt het didactisch

model als zeer passend omdat het de opleidingsorganisatie ondersteunt en tegelijkertijd een stevige houvast geeft aan alle betrokkenen.

Afgestudeerden lieten weten dat de opleiding hoge eisen stelt door een grondige **theoretische basis** aan te bieden. De commissie zag dit bevestigd in het soms zeer uitgebreid en diepgaand cursusmateriaal, zoals in pediatrie fysiopathologie kleine specialiteiten, en het gebruikte handboek 'Leerboek intensive-care-verpleegkunde kinderen'. Door de vele gastdocenten zijn de lespakketten inhoudelijk soms wat overlappend. Studenten en afgestudeerden vonden dit niet storend omdat inhoud zo vanuit verschillende hoeken wordt belicht en herhaald. Afgestudeerden lieten ook weten de informatie uit de verschillende verdiepingsmodules aan elkaar door te geven. De commissie besluit dat de opleiding bestaat uit zeer gemotiveerde studenten en veeleisende docenten die ervan uitgaan dat ze opgeleid worden en opleiden tot degelijke gespecialiseerde verpleegkundigen. De commissie vindt samen met de studenten en de afgestudeerden de inzet op een hoog kennisniveau passend en ook uitdagend. Het is daarnaast positief dat specialismes zoals communicatie en psychiatrie aan bod komen in het programma. De commissie stelt wel vast dat de opleiding minder gericht is op klinisch-wetenschappelijk redeneren en methodologisch denken.

Het programma voorziet **vijf stages**. Naast de drie, door het ministerieel besluit, verplichte stages op de Neonatale Intensive Care (NICU), de algemene en gespecialiseerde medisch-chirurgische eenheden voor kinderen en de pediatrie basisgezondheidszorg biedt de opleiding ook een bijkomende stage aan op een algemene hospitalisatiedienst en een keuzestage volgens persoonlijke interesse. Bij de keuze van stageplaatsen moeten de studenten rekening houden met verschillende domeinen en diverse ziekenhuizen, zowel regionaal als universitair. De commissie vraagt de opleiding blijvend te bewaken dat in de vijf stages voldoende diepgang bereikt wordt en te garanderen dat vaardigheden, gedefinieerd als minimaal noodzakelijk verworven vaardigheden, ook daadwerkelijk geoefend worden. De commissie vindt het een sterk punt dat de opleiding er voor kiest om werkstudenten geen stage op hun eigen werkplaats te laten doen.

De studenten maken twee **papers** en twee **werkstukken** die telkens gekoppeld zijn aan een opleidingsonderdeel: de educator, de beheerder, de professional en de expert. De commissie stelt vast dat de papers bij de modules 'Expert' en 'Professional' wetenschappelijk onderzoek omvatten en vindt de verwevenheid van onderzoek en onderwijs via de verschillen-

de paperopdrachten geslaagd. De commissie waardeert dat de relevantie van onderzoeksvragen bij aanvang wordt getoetst en geadviseerd door de Ethische commissie. De studenten maken ook een **bachelorproef** door middel van het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek. De bachelorproef is niet zoals het woord zou kunnen laten vermoeden 'het sluitstuk' van de opleiding. De proef staat naast de papers, de werkstukken en de stages. Het doel van de bachelorproef is om de studenten zich met een 'eigen product' te laten profileren in het werkveld. De opleiding heeft er bewust voor gekozen om via de bachelorproef de student iets praktisch te laten implementeren en zo te eindigen met een eindproduct, zoals bijvoorbeeld een informatiefolder, zorgplan of implementatieprotocol.

Uit het bezoek blijkt dat **internationaliseringsmogelijkheden** voorzien zijn maar dat daar tot nu toe beperkt gebruik wordt van gemaakt. Zo gingen in het academiejaar 2013-2014 twee studenten op stage, één in Zweden en één in Portugal. Verschillende studenten en afgestudeerden lieten weten dat de Brusselse multiculturele context en de tweetaligheid hen al voldoende uitdaging biedt. De opleiding zet ondertussen wel verder in op de uitbreiding van kwalitatieve internationale stageplaatsen en biedt de studenten de mogelijkheid om nationale- of internationale congressen bij te wonen, wat bijdraagt aan versterking van internationalisering@home.

De opleiding hanteert een brede waaier aan **werk- en leervormen** zoals het interactief hoorcollege, het vaardigheidsonderwijs in het Skillslab, het persoonlijk ontwikkelingsplan en de stage. De verschillende leervormen worden via het didactisch model in een coherent en overzichtelijk geheel geplaatst. De commissie meent dat het persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) een gepast ondersteunende tool is. De Brussels Health Campus vormt voor de opleiding een duidelijke meerwaarde doordat zij op het hoogtechnologisch Skillslab van de VUB kan beroep doen. De commissie vindt de simulaties die hier georganiseerd worden in samenwerking met andere opleidingen zoals de artsenopleiding een pluspunt. Zo leren studenten omgaan en communiceren met elkaar in een acute situatie. Ook voor de ontwikkeling van de praktische kennis is voldoende materiaal beschikbaar en is het Skillslab van de opleiding zelf toereikend. De studenten waren lovend over de Skillslabs en het daarbij horende beeldmateriaal om te komen tot (zelf)analyse. De commissie stelt vast dat de opleiding goed is in globaal conceptualiseren en documenteren. Zowel in Desiderius, de elektronische leeromgeving, als in SharePoint, de werkomgeving voor docenten, wordt bijvoorbeeld dezelfde structuur gehanteerd. De commissie waardeert de kwalitatieve e-omgeving, het studielandschap en de

vlotte toegang tot databanken. De opleiding voorziet veel verduidelijkende documenten, handleidingen en gidsen. Alle cursussen worden digitaal aangeboden. Soms worden deze laat online gezet maar algemeen gezien zijn deze tijdig ter beschikking van de student. De studenten en afgestudeerden lieten weten dat het lesmateriaal niet volledig aan hun verwachtingen voldoet, soms zouden ze liever over uitgeschreven teksten dan over PowerPoint presentaties beschikken. De docenten lieten weten dat het een bewust didactische keuze is om te werken met presentaties die voortdurend geactualiseerd worden. De commissie raadt de docenten aan de studenten hierover duidelijk en tijdig te informeren.

De opleiding heeft, hierin ondersteund door het departement, de nodige aandacht voor de **instroom-, doorstroom- en uitstroombegeleiding**. Het modulesysteem maakt het voor reeds werkende verpleegkundigen mogelijk om werk en studie te combineren. De opleiding heeft een goed doorstroomrendement. Door de kleine groep worden studenten intensief begeleid, wat door hen als een grote meerwaarde wordt ervaren. De commissie vraagt de opleiding er over te waken om de studenten niet te veel bij de hand te nemen. Doordat het postgraduaat verdwijnt, verwacht de opleiding volgend academiejaar een grotere diversiteit in de instroom, zoals masters en werkende studenten. De opleiding werkt momenteel een curriculumherziening uit, waarbij ze hiermee rekening houdt door de EVC en de EVK gericht uit te werken. Gezien het aantal studenten stelt de commissie zich vragen bij de rendabiliteit van de opleiding op langere termijn, des te meer ook met het vooruitzicht op het aflopen van de overgangperiode voor de beroepstitel. De opleiding en het departement zijn er zich terdege bewust van de nood aan groei in het studentenaantal. Daarom ging zij recent van start met haar verdere bekendmaking door werkveldbezoeken bij zorgafdelingen pediatrie en neonatologie van ziekenhuizen en instellingen. De commissie moedigt de opleiding hierin aan.

De commissie ontmoette een gemotiveerd, deskundig en hecht **docentenkorps**. Zij zitten duidelijk op één lijn. De opleiding beschikt over 2,3 FTE personeel verdeeld over een groot aantal docenten. Er is een goed evenwicht tussen onderwijzend personeel met een bachelor-, master-, en doctoraatsdiploma. De commissie waardeert de mix van interne docenten en externe gastdocenten met aanvullende expertises en stelt een goede samenwerking vast tussen de vaste docenten en gastdocenten, zowel formeel als informeel. Van het groot aantal gastdocenten is het merendeel internationaal actief wat als voordeel heeft dat er veel verschillende meningen en visies aan bod komen. Het nadeel is dat het merendeel

afkomstig is uit het UZ Brussel. De commissie meent daarom dat de verdieping goed zit in de opleiding, maar dat de verbreding in gastprofessoren nog aandacht kan krijgen. De studenten en afgestudeerden appreciëren dat ze les krijgen van experts die op de hoogte zijn van de ontwikkelingen in de sector. In het academiejaar 2013-2014 werd op departementaal niveau een onderwijskundige aangesteld om docenten te ondersteunen op onderwijskundig vlak. Docenten worden ook gefaciliteerd in de ontwikkeling van hun pedagogische competenties door opleidingen in de vorm van een jaarlijkse Onderwijsvernieuwigingsdag en de workshops onderwijsvernieuwing. De commissie vond de drive om te leren, te verbeteren en te evolueren als team opvallend.

De commissie stelt vast dat het departement de opleiding bewust gefaciliteerd laat doorgroeien en waardeert hierbij het duidelijke engagement van de departementale structuren om de opleiding niet op een eiland te laten zitten. De tot nu toe zeer centrale rol van de coördinator wordt voortaan via een stuurgroep pediatrie aangevuld, de commissie vindt dit een gepaste structuur om de opleiding te bewaken en niet alle druk op de coördinator te leggen. De opleiding waarborgt voldoende innovatiekracht door haar adviserende organen, zoals de stuurgroep, de toetscommissie en de onderwijsgroep. De afgestudeerden lieten weten dat de opleiding uit hun bevraging verbeterpunten filtert en doorvoert. De opleiding interageert voortdurend met haar werkveld maar – zoals de commissie eerder opmerkte – ligt er wel nog een mogelijke versterking in de verbreding van het werkveld. De commissie vindt de zelfkritische ingesteldheid en de **openheid voor verandering** een sterk punt van de opleiding.

De commissie merkt op dat de opleiding haar **kwaliteitszorg** ten gronde aanpakt, haar systeem hiervoor op orde heeft en terdege gebruikt om de opleiding vorm te geven. De continue bijsturing van het programma en de randvoorwaarden zijn sprekend voor de verbeteringsgerichte aanpak van de opleiding. Zo werden verschillende acties op het gebied van de stages doorgevoerd, bijvoorbeeld de stage algemene hospitalisatie die van januari naar december vooruitgeschoven werd, de aandacht voor de stagementorenopleiding, de stages die voortaan worden opgenomen als een apart opleidingsonderdeel en de voorwaarde dat studenten dienen te slagen voor de vaardigheidsproef van de basismodule vooraleer ze de stages kunnen aanvangen. De commissie stelt vast dat de opleiding heeft gewerkt aan de opmerkingen van de Toets Nieuwe Opleiding en ook rekening heeft gehouden met de aanbevelingen van de visitatierapporten van de andere bachelor-na-bacheloropleidingen Pediatrie in Vlaanderen. De commissie

merkte tijdens het bezoek dat de opleiding nadenkt over wat haar te wachten staat. Ze heeft in beeld wat de ontwikkelingen zijn en hoe ze zich hier wil op voorbereiden. De commissie besluit dat de opleiding in volle ontwikkeling is en hard werkt aan verandering en verbetering.

De commissie besluit voor deze generieke kwaliteitswaarborg een oordeel goed te geven omdat de opleiding een didactisch en inhoudelijk sterk programma aanbiedt. Van bij de aanvang van de bachelor-na-bacheloropleiding wordt passende verdieping nagestreefd. Het programma biedt een duidelijke garantie voor het verwerven van de competenties. De gedragenheid van de opleiding door een groot coherent team zorgt voor goed werkende interactie tussen studenten en docenten zodat afstemming en aanpassingen vlot verlopen. De commentaren van de vorige visitatie zijn ook merkbaar aangepakt. De opleiding wordt weergegeven als een 'work in progress' en er is daadwerkelijk voeling met de noden van het werkveld. De commissie moedigt de opleiding aan om deze koers aan te houden.

Generieke kwaliteitswaarborg 3 - Gerealiseerde eindniveau

De commissie beoordeelt het gerealiseerde eindniveau van de opleiding Pediatrie en neonatologie als voldoende.

Het **toetsbeleid** wordt ontwikkeld en bijgestuurd op basis van overleg in en tussen de toetscommissie en de onderwijsdeskundige. De kwaliteit van de toetsing wordt bewaakt via de leerresultatenmatrix, de toets- en werkvormenmatrix en de toetsmatrijs. Het opleidingsspecifieke didactisch concept biedt een kader en richtlijnen voor passende werkvormen en formatieve en/of summatieve evaluatievormen per leeromgeving. De opleiding gebruikt verschillende evaluatievormen, zoals beroepsrealistische opdrachten in combinatie met kennisexamens, mondelinge examens, presentaties en observaties op stages. De studenten worden ook regelmatig beoordeeld door een jury waarin het werkveld vertegenwoordigd is. Uit de gesprekken blijkt dat studenten en afgestudeerden op voorhand goed weten wat van hen verwacht wordt. Ze gaven wel aan dat de toetsing gedurende een hele dag heel intensief is, maar zij vonden dit niet problematisch. De commissie stelt vast dat het duidelijke opleidingsconcept en leerkader van de opleiding ook wordt doorgetrokken in het toetsbeleid. De opleiding koos tot nu toe zo veel als mogelijk voor integraal toetsen. Uit een analyse van het eigen toetsprogramma, naar aanleiding van de nieuwe leerresultaten, bleek dat deze niet allen voldoende getoetst worden. Daarom werd besloten om in de module 'Kinderverpleegkundige

als beheerder' en in alle verdiepingsmodules ook een schriftelijke evaluatie in te voeren. De commissie vindt, en adviseert daarom ook klinisch-wetenschappelijk redeneren sterker in het curriculum aan te zetten en dit te integreren in de toetsen. De commissie waardeert dat de opleiding zoekt naar de juiste manier van toetsen. De commissie moedigt de opleiding aan in haar streven naar een adequaat toetsbeleid voor elke module.

De beoordeling en het **eindresultaat** van de stages, papers en werkstukken zijn op orde. De commissie deelt echter de bedenking van de Ethische commissie dat de relatie tussen de onderzoeksvraag en de uiteindelijke proef nog niet volledig op punt staat. De opleiding is zich hier bewust van en voorziet nu meer les en begeleiding hierin. Ondertussen werden de beoordelingsformulieren verfijnd op basis van bevraging van de interne en externe promotoren en de studenten. Waar vroeger met een cijfer gescoord werd, wordt nu gewerkt met waardenschalen die heel duidelijk omschreven zijn. De opleiding zal evalueren of deze beoordelingswijze de gewenste resultaten oplevert en indien nodig verder aanpassen. Ook hebben de beoordelingsformulieren van de papers en de bachelorproef nu een zelfde lay-out. De door de commissie herkende knelpunten werden door de opleiding al zelf opgemerkt en aangepakt. De ingezette veranderingen zijn volgens de commissie op goede weg. De commissie stelt een duidelijke evolutie vast in de toetsingsaanpak.

Uit het bezoek blijkt dat de afgestudeerden over een hoog kennisniveau en de gepaste skills beschikken. Het eindniveau van de afgestudeerden is zoals verwacht kan worden. Zowel de opleiding als de studenten hebben ambitie en dat weerspiegelt zich in het niveau. De afgestudeerden vinden vlot hun weg op de arbeidsmarkt, het merendeel vindt binnen de zes maanden na het afstuderen een baan in de gezondheidszorg, waarvan 73% binnen de pediatrie en/of neonatale context. De werkveldvertegenwoordigers drukten hun tevredenheid uit over de goede **inzetbaarheid** en het niveau van de afgestudeerden. De commissie stelt vast dat er duidelijk vraag is naar de afgestudeerden en dat hun inzetbaarheid groot is.

Het **diplomarendement** is met bijna 100% zeer hoog. Hiervoor is een verklaring te vinden in de kleine studentenaantallen en de bewuste keuze van studenten voor een verdiepende verpleegkundige opleiding waardoor zij zeer gemotiveerd en leergierig zijn. De commissie deelt de bezorgdheid van de opleiding met betrekking tot de lage studentenaantallen en moedigt haar hiervoor ingezette aanpak aan.

Samengevat concludeert de commissie dat het gerealiseerde eindniveau op orde is. De afgestudeerden zijn snel en goed inzetbaar en beschikken over een hoog kennisniveau en de nodige vaardigheden. De commissie vindt dat de aanpak tot bijsturing van het toetsbeleid terecht is, sterk overtuigt en op goede weg zit. Doordat de uitrol van de aanpassingen en de verdere doorontwikkeling van het toetsbeleid nog volop aan de gang is en dus nog niet volledig 'zichtbaar' is voor de commissie, besluit ze om voor deze generieke kwaliteitswaarborg een voldoende te geven.

Integraal eindoordeel van de commissie

Generieke kwaliteitswaarborg 1 – Beoogd eindniveau	G
Generieke kwaliteitswaarborg 2 – Onderwijsproces	G
Generieke kwaliteitswaarborg 3 – Gerealiseerd eindniveau	V

Vermits generieke kwaliteitswaarborg 1 als goed wordt beoordeeld, generieke kwaliteitswaarborg 2 als goed en generieke kwaliteitswaarborg 3 als voldoende, is het eindoordeel van de opleiding Pediatrie en neonatologie, conform de beslisregels, voldoende.

Samenvatting van de aanbevelingen in het kader van het verbeterperspectief

Generieke kwaliteitswaarborg 1 – Beoogd eindniveau

- De commissie raadt aan om de lokale verankering te overstijgen door verder te werken aan de diversifiëring van de invloedcirkel en de internationale component te versterken.

Generieke kwaliteitswaarborg 2 – Onderwijsproces

- De commissie vraagt de opleiding aandacht te besteden aan de verbreding van haar gastdocentenkorps.

Generieke kwaliteitswaarborg 3 – Gerealiseerd eindniveau

- De commissie moedigt de opleiding aan om de ingezette veranderingen met betrekking tot het toetsbeleid met krachtige hand verder aan te sturen, blijvend te evalueren en bij te sturen indien nodig.
- De commissie vraagt een betere begeleiding en aansturing van de bachelorproeven om een passende afstemming tussen de onderzoeksvraag en de proef te realiseren.
- De commissie stimuleert de opleiding om verder in te zetten op de bekendmaking van de opleiding in het werkveld en bij potentiële studenten.

BIJLAGE

Personalia van de leden
van de visitatiecommissie

Martine De Vriendt (°1951) is gegradueerd pediatrische verpleegkundige en startte haar carrière op de afdeling Algemene pediatrie en kinderen met ernstige brandwonden aan het Universitair Ziekenhuis Gent. Tussen 1981 en 1983 doceerde ze verpleegtechnische vakken aan het Stedelijk Hoger Instituut voor Paramedische beroepen in Gent. Nadien keerde ze terug naar het UZ Gent waar ze eerst een tiental jaren werkzaam was op de neonatale Intensive Care Unit en vervolgens in 1994 hoofdverpleegkundige werd op de Intensieve Zorgen en Medium Care Unit. Momenteel is ze gepensioneerd.

Drs. MSc Els Mulder (°1962) studeerde Verpleegkunde aan de Hanze-hogeschool Groningen en was werkzaam als verpleegkundige in de Universitaire Medische Centra van Groningen en Maastricht. Hier specialiseerde zij zich als kinderverpleegkundige en was onder andere werkzaam op de afdelingen kinderoncologie en neonatologie (1985-1992). Aan de Universiteit Maastricht studeerde zij Gezondheidswetenschappen, met als afstudeerrichting Beleid en Management. Voorts was zij werkzaam als hogeschooldocent en manager bij Hogeschool Zuyd en Hogeschool Utrecht bij de opleidingen Sociaal Pedagogische Hulpverlening en bij Verpleegkunde (1992-2010). Momenteel is zij opleidingsmanager van de opleiding Oefentherapie Cesar van Hogeschool Utrecht. Aan de Universiteit Tilburg rondde zij in 2010 haar Executive Master Management and Organisation af.

Prof. Dr. Patrick Van de Voorde (°1972) is kliniekhoofd Urgentiegeneeskunde en pediatrie in het Universitair Ziekenhuis Gent. Hij is aangesteld als docent 'pediatrie' aan de universiteit Gent. Sinds 2013 functioneert hij ook als medisch directeur van de Hulpcentrale 112 Oost-Vlaanderen en als DIR-MED rampenplanning binnen de provincie Oost-Vlaanderen. Hij is hoofd van het Internationaal cursuscomitee voor de 'European Pediatric Life Support' cursus van het ERC [European Resuscitation Council] en werd gelauwerd als fellow van het ERC. Hij is lid van de pediatrie sectie van de 'European Society of Emergency medicine' en de stuurgroep van het '(global) Pediatric Emergency Research Networks (PERN)'.

Elien Willems (°1989) volgde op het moment van de visitatie aan de Erasmushogeschool de bachelor-na-bacheloropleiding Intensieve zorgen en spoedgevallenzorg. Ze studeerde reeds af als bachelor in de verpleegkunde en master in de Verpleegkunde. Momenteel is ze tevens werkzaam op de dienst medisch intensieve zorgen van het Jessa ziekenhuis.

